GAZETA KRAKOWSKA

Nro 83.

Z KRAKOWA DNIA 17 PAZDZIERNIKA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 6 Października.

Wypis z Protokułu Sekretaryiatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożey Łaski.

MY ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski &c. &c. &c.

Zważywszy, iż zmiana w zwykłem dotąd prowadzeniu spraw administracyynych w Królestwie Naszem Polskiem, z względu na krotkość czasu, iaki przepędzić w stolicy onegoż teraz będziemy mogli, tudzież z względu na mnogość zwyczaynych zatrudnień Naszych., mogłaby stać się szkodliwą dla dobra kraiu; postanowiliśmy i stanowiemy co następuie:

Art. 1. Namiestnik Nasz w Królestwie Polskiem sprawować będzie w całey swey rozciągłości przez czas teraźnieyszego Naszego w temże Królestwie pobytu władzę, iaka mu służy podług pełnomocnictwa przez Nas onemuż wydanego pod datą 17 (29 Kwietnia) 1818 r.

Art. 2. Wykonanie niniejszego postanowienia Naszego, które w Dzienniku praw ma bydź umieszczonem, Namiestnikowi Naszemu polecamy.

Dan w Warszawie dnia 22 Września / 4 Paździer. 1819 r.

(podp.) *ALEXANDER.*

przez Cesarza i Króla.

(L.S.) Minister Sekretarz Stanu

(pod.) *Ig. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem

Minister Sekretarz Stanu

Ig. Sobolewski.

Zgodno z oryginałem

Radca Sekretarz Stanu Jen: Brygady,

(podp.), *Kossecki.*

Minister Spraw.

(pod.) *W. Sobolewski.*

Dnia wczorayszego wieczorem około godziny 7mey, ziechał do tuteyszey stolicy Nayiaśnieyszy Król Jegomość Wirtembergski. Jego Cesarsko-Królewska Mość wysłał był naprzeciw tego Monarchy, dla przywitania Go, Jenerała-Adjutanta, Hrabiego Czerniszeffa i Adjutanta swego przybocznego, Pułkownika Gutakowskiego.

Ziechali tu także wczoray, Jego Kró-

lewicowska Mość, Xże Kumberlandyi i JO. Xże Antoni Radziwiłł, Namiestnik w W. X. Poznańskiem.

Przed kilku dniami przybyli tu: iadący z Wiednia do Peterzburga, iako Poseł Dworu Cesarsko-Austryiackiego, Baron Lebzeltern, Jenerał Baron Blome, Poseł Duński i Jenerał Hrabia Bercldingen, Poseł Wirtembergski przy dworze N. Pana.

Dnia 5 b. m. w godzinach rannych woyska wszelkiey broni zebrane tu na popisy iesienne, stanęły uszykowane w 5 liniiach na polach pod Wolą, w liczbie około 35,000 ludzi. Trzy pierwsze liniie zaięła w kolumnach piechota, a na lewem iey skrzydle artylleryia piesza; w 4tey i 5tey stała jazda, a na lewem iey skrzydle artyleryia konna. Jego Cesarzewicowska Mość W. Xże Konstanty, osobiście dowodził naczelnie. O godzinie w pół do 10tey Nayiaśnieyszy Cesarz i Król w mundurze Polskim Jeneralskim, otoczony nader świetnym orszakiem przybywszy na to mieysce objechał wszystkie linie przy odgłosie bębnów, muzyki i potroynym okrzyku hura! Następnie, wszystkie korpusy ciągnęły dwa razy krokiem podwoynym przed Nayiaśnieyszym Monarchą; pierwszy raz w odstępach plutonowych, drugi raz w kolumnach. Postawa, porządek i szykowność woysk powszechne wzbudzały zadziwienie. Wszystkie pola okryte były widzami płci oboiey i wszelkiego stanu, w poiazdach, konno i pieszo. Parada trwała przeszło cztery godzin. N. Pan raczył nayłaskawiey oświadczyć woysku swoie zadowolnienie.

Dnia 6 b. m. Nayiaśnieyszy Pan raczył dać posłuchanie Senatowi i Ministrom Królestwa, których JW. Sobolewski, Minister Sekretarz Stanu przedstawił. N. Monarcha rozmawiał z niemi iak nayuprzeymiey.

Dnia 7 N. Pan był na musztrze całey zebraney jazdy, która rozmaite wykonała obroty; wieczorem zaś raczył zaszczycić bytnością swoią świetny bal u JO. Xcia Namiestnika.

Nayiaś. Pan zwiedzał w tych dniach w towarzystwie Jego Cesarzewicowskiey Mości W. Xcia Konstantego wszystkie gmachy i zakłady woyskowe, iako to: Zbroiownię, Koszary i te szczególniey budowy, któr temi czasy, albo iuż stanęły, albo są blisk e ukończenia, a w liczbie ich nowe okazałe koszary na Nowem Mieście, przerobione z nabytego przez Rząd pałacu Xiążąt Sapiehów; nowe wygodne koszary stawianę obok zbroiowni za ogrodem pałacu Rządowego dla artyleryi konney, i obszerne z kilku dziedzińcami zabudowania w nabytym także przez Rząd domu Dangla przy ulicy Elektoralney, gdzie Kommissoryiat woyskowy iest przeniesiony. Wiadomo, iż koszary zbudowane ieszczę za panowania ś. p. Króla Stanisława Augusta, w różnych stronach miasta podług rysunków biegłego naowczas architekta, Majora w korpusie inżynierów Zawadzkiego, do rzędu pierwszych w tym rodzaiu gmachów należą. Wszyskie te prawdziwie wspaniałe budowy zostały teraz znacznie rozszerzone i odświeżone, i zamykaią w sobie, a mianowicie wielki lazaret w Uiazdowie, to wszystko, cokolwiek zdrowie i wygoda żołnierza wymagaią. Trzeba widzieć te zabudowania woyskowe, począwszy od pałacu Kommissyi woyny, aby się przekonać o porządku i czystości, jakie wszędzie w oczy wpadaią i które

naylaskawszą pochwałę N. Pane ziednały tym zakładom, nad których pięknem i gustownem utrzymaniem i wydoskonaleniem we wszystkich szczegółach, czuwa bezprzestannie iego Cesarzewicowska Mość Wielki Xże Konstanty.

Od dnia 6 b. m. pogoda zaczęła tu bydź niestałą, powietrze się ochłodziło, a onegday mieliśmy grzmoty z błyskawicą.— Dziś piękna wraca pogoda.

Z Peterzburga d. 10 Września d. k.

Prawidła dla Towarzystwa opiekuiącego się stanem więzień.

1. W Petersburgu zawięzuie si Towarzystwo pod nazwizkiem: Towarzystwo opiekuiące się więzieniami. Przedmiotem iego zatrudnień, będzie poprawa moralna uwięzonych przestępcow i ulepszenie stanu osób uwięzionych za długi i inne sprawy.

2. Obowiązkiem Towarzystwa będzie, starać się o to, aby w więzieniach wprowadzane były: 1) Pilna baczność i dozór ustawiczny nad uwięzionemi. 2) Rozdzielenie ich według rodzaiu przestępstw. 3) Nauczanie prawideł Religii Chrześciiańskiey i moralności na niey opartey. 4) Zatrudnienie ich robotą i pracą stółaowną. 5) Zamknięcie występnych i zuchwałych w mieyscu osobnem.

3. Towarzystwo zostaie pod Naywyższą Jego Cesarskiey Mości opieką. Wybór Prezesa, zależeć będzie od Cesarza JMci.

4. Każdy obowiązuiący się składać pewną ofiarę co rok, celem dopomożenia temu Towarzystwu w dobroczynnym iego zamiarze, zyskuie imie członka Towarzystwa, a kto iednoczasową przynosi ofiarę, mianuie się dobroczyńcą. Ofiary nietylko będą przyymowane w gotowiźnie, lecz i w rozmaitych rzeczach, tak do pokarmu iak odzienia służących.

5) W tym celu ustanowiony będzie Komitet, złożony z Prezesa, kilku Vice-Prezesów, dwunastu i więcey Dyrektorów, Kassyiera i dwóch Sekretarzy Sześciu członków naymniey i Sekretarz składaią posiedzenie Komitetu. Wszystkich członków potwierdza sam Cesarz JMość.

6 i 7. Komitet trudni się użyciem ofiar i funduszów; wybierać ma do tego ludzi pewnych i czuwa nad naydokładnieyszem funduszów użyciem. Wszelkie iednak głównieysze odmiany będą następować za zgodą zgromadzenia jeneralnego, które w takich zdarzeniach naumyślnie zwoływane bydz musi.

8. Z powodu niedostatku takich więzień, iakichby potrzeby wymagały, Komitet obróci uwagę na ulepszenie tych, iakie teraz istnieią.

9. Członki komitetu maią zupełne prawo i wolność odwiedzania więzień, o wszystkiem zaś co tylko zwróci ich uwagę, donoszą Komitetowi; a ten przez swego Prezesa donosi zwierzchności o tem, co sądzi bydź potrzebnem, aby doszło do iey wiadomości, iako maiącey pod swoim zawiadowaniem więzienia i domy aresztów.

10. Chociaż w takowych zaprowadzeniach niepodobnem iest wprowadzenie takiego porządku, iaki bydź powinien w więzieniach zbudowanych według nowego planu; zawsze atoli Komitet będzie się starał i wnich przybliżyć się ile można do tegoż celu, względem uporządko

wania uwięzionych, stósownie do ich winy i przestępstw. Dozorcy także z swey strony powinni się przyczyniać do pomyślności tego zamiaru.

11. Opatrzenie w Xięgi Pisma S. i inne dzieła religiyne zostawuie się także Komitetowi. Nauki i troskliwość Kapłana, ieżeli gdzie i kiedy mieć takiego można, bardzo są potrzebne, i dopomagaią dobroczynnemu celowi tey opieki. Jeśli znaydzie się środek zbudowania przy którem więzieniu Kościoła, ten będzie nay dzielnieyszym zasiłkiem duchownym więźniów. Przepędzenie dni niedzielnych i świętych, na pobożnem czytaniu, rozmowach duchownych i modlitwie, zaleca się iako obowiązek zwierzchności więzień, aby ie wprowadzała tam przy staraniu Komitetu.

12. Maią się przedsięwziąść czynnieysze środki, aby bronić używania w więzieniach mocnych napoiów.

13. Opieka Komitetu obeymuie wszystkie więzienia, domy robot i poprawy, kordygardy i t. p. mieysca aresztów, w których swemi radami, opieką i wspólnym z zwierzchnością dozorem, dążyć powinna do poprawy moralney więźniów, a nie do większego ich zepsucia i zatwardzenia.

14. Komitet zgromadza się raz w miesiąc, a kiedy potrzeba i częściey, o czem Sekretarz rozsyła okólniki.

15. Prezes zaymuie pierwsze mieysce w Komitecie, pod niebytność iego ieden z Vice-Prezesów, a pod nieobecność tych, ieden z Dyrektorów.

16. Komitet naradza się: 1) o środkach powiększenia i zachowania funduszów, potrzebnych na wspomożenie więźniów, utrzymanie się, zaprowadzenie między niemi rzemiosł i rękodzieł, na pensyie służących i officyalistów i t. p. — 2) o sposobach naylepszych, prowadzących do istotnego dopięcia celu; — 3) o rozmaitych uwagach i proiektach względem wewnętrznego między więźniami porządku. 4. Rozbiera stanowczo doniesienia swych członków i naradza się nad rozszerzeniem czynności swoich, przez zaprowadzenie podobnych Komitetów po rozmaitych miastach Rossyi.

17) Ci z Dyrektorów, którzy w przeciągu roku naybardziey się zatrudniali odwiedzaniem więzień, zostaią i na rok przyszły na temże mieyscu, ieśli tego życzą; a inni, którzy zaięci innemi obowiązkami nie mogli się poświęcić temu zatrudnieniu, iuż nie będą należeć do liczby członków Komitetu.

18. Sekretarze piszą dzienniki każdego posiedzenia i listy stósowne do potrzeb Komitetu, które podpisuią Prezyduiący i Sekretarz.

19. Kassyier przyymuie ofiary, i utrzymuie xięgi przychodu i wydatkow. Każdego tygodnia podaie Komitetowi krótką wiadomość z przychodu i wydatków. Po upłynieniu roku, xięgi iego przeziera trzech członków, których Komitet wyznaczy. Wszyskie rekwizycyie do Kassyiera o wydanie pieniędzy, powinny bydź podpisane przez Prezyduiącego na posiedzeniu, na którem były postanowione, oraz przez dwóch Dyrektorów i Sekretarza.

20. Żaden z pensyionowanych od Komitetu nie może bydź iego członkiem, ani mieć głosu w posiedzeniu iego.

21. Wszyscy Kassyierowie i Sekreta-

rze Komitetów, są z obowiązku członkami tychże.

22. Komitet powszechny wyznacza Komitetom prywatnym starania i zatrudnienia w rozmaitych gałęziach przedmiotu powszechnego.

23. Opiekę nad uwięzionemi kobietami przyymuie na siebie Komitet złożony także z kobiet, do składu którego należeć będą: iedna Prezesowa, dwunastu lub więcey członków i sekretarz.

24. Komitet kobiet temiż prawidłami będzie się rządził, iakie są przepisane dla Komitetu męzkiego. Wyznacza się kilka Komitetów podwładnych, które donosić będą o skutkach odwiedzin swemu Komitetowi powszechnemu; o czem także za każdą rzzą donosi się Komitetowi mężkiemu, celem wniesienia tego do dziennika.

25. Towarzystwo odprawi corok jeneralne zgromadzenie członków, dobroczyńców i przyiaciół tego przedsięwzięcia, na które zapraszaią się także i damy. Na zgromadzeniu tem czyta się zdanie sprawy Komitetu o działaniach iego z roku upłynionego i podobneż Kassyiera o użyciu summ pieniężnych, równie też czytaią się i zdania sprawy Komitetu kobiet, które wszystkie za potwierdzeniem zgromadzenia, drukuią się z dodatkiem imion człouków i dobroczyńców.

Z Paryża d. 29 Września.

D. 25 po Mszy przyiął Król w sali tronowey w obecności wszystkich Ministrów, wyiąwszy woiennego, fabrykantów, którym kommissyia złożona z znawców przysądziła medale. Prezes tey kommissyi, Xże Rochefoucault, miał do Króla mowę, na którą między innemi odpowiedział Monarcha: że w młodości nie bez zazdrości patrzał na kwitnący w ościennych kraiach przemysł; na starość widzi go do tego stopnia we Francyi wydoskonalony, iż nie pozostaie mu nic więcey do życzenia. —— Podzieleni na 36 klass fabrykanci stawianemi potem poiedynczo byli J. K. Mci przez Ministra spraw wewnętrznych, i odbierali z rąk Monarchy przyznane im przez kommissyią złote, srebrne i bronzowe medale. Podczas tego posłuchania, które przeszło dwie godziny trwało, rozmawiał Król nayuprzeymiey z wielu rękodzielnikami. Medalów rozdano przeszło 300. (60 złotych, 138 srebrnych, 138 bronzowych.) Podnosząc się Król z tronu rzekł: „Cieszy mnie bardzo, iż tym sposobem okazać mogłem moie ukontentowanie mężom, którzy czynią zaszczyt przemysłowi Francuzkiemu, i rozdać im własną ręką upominki.„ Wielu fabrykantów, którzy nie otrzymali medalów, odebrali pochwały. 4 fabrykanci Ternaux, Dartique, Daret i Breguet, iako członki kommissyi, nie przysądzili sobie medalów i otrzymaią zapewne inne nagrody.

Król upoważnił miasto Bordeaux do przyięcia darowizny od Xcia Richelieu dla tamteyszego szpitala, to iest wyznaczonych mu od narodu w nagrodę iego zasług przy wyyściu z Ministeryium 50,000 Fr. rocznego dochodu.

D. 26 Arcybiskup z Rouen konsekrował w kościele Karmelitanów Arcybiskupa Bourges, a d. 27 Biskupów Amiens, Nantu i Seez.

Nie potwierdza się iakoby Hr. Deca-

zes złożył urząd Ministra.

Jedno z pism naszych donosi, iż Ministeryium woienne zatrudnia się nakoniec urządzeniem i przywróceniem korpusu Weteranów. Jak pożądana iest ta wiadomość, wyraża inne pismo, dla tych, którzy znowu wniydą w czynność, tak mnieyszem zdaie się bydź dla Francyi nieszczęściem, że niema teraz 250,000 ludzi gotowego woyska. Francyia powinna naprzód myśleć o zmnieyszeniu długów swoich i dopełnieniu obowiązków z d. 20 Marca 1815, a potem dopiero o pomnożeniu woyska.

W Paryżu znayduie się teraz do 15,000 Anglików, i codziennie ieszcze powiększa się ich liczba.

Trzey młodzi badacze natury udaią się ztąd do Brestu, a ztamtąd popłyną do Madagaskaru, wysp Burbon i Manilskich, i Porto-Rico, dla zbierania skarbów do historyi naturalney.

Xże i Xięna Berry po urodzeniu się córki pomnożyli zwykłą tygodniową iałmużnę o 4000 Fr. Król odwiedził powtórnie Xiężnę Berry.

Mówią, iż izby prawodawcze zwołane zostaną na 18 Października, tak iż w tym roku podwóyne odbędą posiedzenia — Jenerał Sebastiani przybył na początku b. m. na Korsykę, gdzie d. 12 prezydować będzie tamteyszemu obiorczemu kollegium, i nie wątpią iż obrany zostanie iednym z deputowanych tego departamentu.

Liczba koni wierzchowych i powozowych w stayniach Królewskich będzie znacznie zmnieyszona; dziś zaczęna się ich sprzedarz więcey daiącemu.

Dama 28 do 30 lat maiąca, tak wykwintnie biało ubrana, iak tylko w Tuilleries i na Bulewardzie widzieć można, i z wielką piękną zasłoną, odbyła niedawno po wysłuchaniu Mszy w kościele S. Wawrzenca, boso pielgrzymkę do kościoła Panny Maryi de Vertus.

Bawełniane rękodzielnie we Francyi potrzebuią teraz co rocznie 32 mill. funtów surowey bawełny, która 64 mill. Fr. kosztuie, a wyrabiaią z niey towarów w wartości 400 mill. Fr. i zatrudniaią 700 000 osób różney płci i wieku; trzecia część tych robotników składa się z kobiet i dzieci niżey lat 16.

Królowa Szwedzka (Hrabina Gotlandyi) z siostrą swoią Hrabiną Survilliers, małżonką Józefa Bonapartego przybyła do Bruxelli. Ostatnia zamysla na przyszłą wiosnę udać się w swą córką z Antwerpii do swoiego męża do północney Ameryki.

Fregata nasza Galatea, która z liniiowym okrętem Bolos i dywizyią Angielską znaydowała się przed Algierem, przybyła d. 15 b. m. do Tulonu, i popłynie w krotce znowu do połączoney eskadry przed Tunis, gdzie ciągle ieszcze morowa choroba panuie. Powyższe woienne okręty stały 3 dni przed Algierem i dowodcy ich układali się z Dejem tamteyszym.

Z Madrytu d. 20 Września.

D. 14 b. m. ogłoszone zostało z zwykłemi uroczystościami u Dworu zaślubienie Króla. Mowią o wielu uroczystościach z tego powodu w stolicy, a mianowicie o świetney walce byków, na którey podwoiona bydź ma liczba szermierzów.

Pewną iest rzeczą, iż i w Kadyxie

pokazała się żołta gorączka. Wyprawa ma niezawodnie w krotce odpłynąć; liczbę iey podaią tylko do 10,000 ludzi, ponieważ z powodu choroby na wyspie Leon nie może zabrać stoiącey tam artyleryi. Mowią, iż Hr Calleia składaiąc się podeszłym wiekiem, wymawia się od naczelnictwa tey wyprawy. Hr. Abisbal znayduie się ciągle nieiako pod aresztem w Madrycie.

Z Londynu d. 1 Października.

Xże Rejent wysiadł d. 25 z. m. na ląd do Brighton, a nazaiutrz przybył do Carltonhouse.

Miasto Bath złożyło d. 24 z. m. przez deputacyą w złotey puszcze Xciu Sussex prawo obywatelstwa, a nazaiutrz dało dla niego wielki obiad, na którym spełniono wiele obywatelskich zdrowiow.

Zaczenaiący się co rocznie w dniu S. Michała obior nowego Lorda Prezydenta Londynu i 8 dni trwaiący, rozpoczął się teraz z tak wielką wrzawą, iaką sobie zaledwo wystawić można. Lubo użyto wszelkiey przezorności, aby do sali ratuszney nie wpuszczać, iak tylko głos maiących, wszelako, gdy otworzono drwi wcisnęło się tak wiele pospolstwa, iż zrobił się nieznośny natłok. Wiedziano iuż wcześniey, iż znaczna partyia, na którey czele znaydowali się Hunt i Alderman Waithman, umowiła się nie dopuszczać do przystąpienia do obioru, poki zayścia w Manszestrze i odmowienie przez teraźnieyszego Lorda Prezydenta zwołania na zgromadzenie obywateli Londyńskich, roztrząśnione nie zostaną; i tak się stało. Gdy około godziny 1 Lord Prezydent z Aldermanami wszedł do sali, został wraz z przychylnemi sobie wygwizdany, a przeciwni iemu Aldermanowie byli oklaskami przyiętemi. Niektórzy zaledwo do mieyśc swoich dostać się mogli. Wrzawa trwała przeszło kwadrans. Nakoniec dał się słyszeć głos, iż obywatele zebrali się dla przystąpienia do obioru Lorda Prezydenta. Zaledwo powtorzył to syndyk, i zaledwo urzędnik mieyski odczytał listę kandydatów, gdy zewsząd słyszeć się dały krzyki: Żadnego obioru! — Pierwey dochodzenie zbrodni! i te przeważyły. Nadaremnie szeryfowie nakazywali spokoyność; nadaremnie P. Thomson wzywał obywateli do postanowień. Wnet iedna, wnet druga strona zwyciężała. Hunt nawet nie mógł przyyść do mowienia. Nakoniec Waithman powagą swoią uzyskał wysłuchanie. Popierał Thomsona ośm uchwał, które spokoynie wysłuchane i przyięte zostały, a te są następuiące: 1) Obywatele maią prawo tak w dniu S. Michała, iako też w każdym innym naradzać się w ratuszu względem zbrodni publicznych, i uznali za potrzebne użyć tego prawa przed obierem Lorda Prezydenta. 2) Lud ma nietylko prawo zgromadzać się, ale nawet do utrzymania wolności iest to prawo koniecznie potrzebnem. Uchwały 3 do 5 tyczyły się popełnionych w Manszestrze gwałtów; 7 i 8 potwierdziły postępek P. Waithman, a potępiły Lorda Prezydenta; 9 pochwaliła postępowanie Hunta w Manszestrze. —— Po otrzymanem tem zwycięztwie przystąpiono dopiero do obioru nowego Prezydenta. Aldermanowie Thorpe i Wood podanemi byli na kandydatów od ludu, a P. Brydges z strony Ministrów. Głosowanie dnia pier-

wszego było na stronę pierwszych: Thorpe miał 269, Wood 268, a Brygdes tylko 38 głosów. Nazaiutrz Thorpe 779, Wood 791, a Brydges 654. Dnia trzeciego liczył Brydges 1474. Thorpe 1276, a Wood 1270 głosów. Jeżeli głosuiący podzielą się ieszcze między Thorpe i Wood, zamiast połączenia się na iednego z nich, to pewnie przezwycięży Brydges. Teraźnieyszy Lord Prezydent Atkins iest od reformatorów i pospólstwa nienawidzony. Hunt oświadczył, iż będąc biletem ostrzeżony, że obecność iego dobru miasta szkodzi, przeto oddala się na wieś i nie chce się więcey do niczego mieszać.

W Chester i innych hrabstwach prowadzą ciągle reformatorowie rzecz swoią. Naydzielnieyszem do wstrzymania ich zapędów środkiem iest, że właściciele fabryk podwyższyli płacę robotnikom swoim, a zatem odwiedli ich od zaburzeń.

W Glasgowie przywrócona została spokoyność. W Paisley tleie ogień w popiele. W Lanark także w Szkocyi odbyło się zgromadzenie hrabstwa pod prezydencyą Lorda Namiestnika, na którem uchwalono utworzenie korpusu ochotników, dla utrzymania bezpieczeństwa własności. Jeden z uważnych podróżnych mniema, iż teraźnieysze wzburzenie umysłów w północney Anglii i Szkocyi iedna tylko woyna uśmierzyć może. W Manszestrze rozmaitość politycznych zdań ma szkodliwy wpływ na stosunki społeczeństwa, i pokrewieństwa.

Żeglarze nasi do Grenlandyi sądzą, iż z powodu gorącego teraźnieyszego lata uda im się opłynąć około bieguna północnego. Są oni coraz śmielszemi i tego roku daley od przeszłego postąpili.

Lord Jarmouth wszedł niedawno w zakład z Adm. Ragles wyliczenia mu 50 gwineow, a nawzaiem otrzymania od niego za każdą milę, którą Xżę Rejent w przeciągu 5 lat od r. 1819 po morzu odbędzie, po 1 gwinei. Podroże Xcia Rejenta przyniesły dotąd rzeczonemu Lordowi 454 gwineiów.

Z Lizbony nadeszła tu wiadomość, iż od 26 z. m. na 4 miesiące zabroniono zostało w prowadzanie zagraniczney pszenicy do królestwa Portugalskiego.

W przeszłym tygodniu pierwsze wexle wystawione tu prosto na Wiedeń zostały. Dawniey szły przez Frankfort lub Hamburg.

Potwierdza się wiadomość, że powstańcy Wenezueli opanowali miasta Bercellona i Kumana (ostatnie d. 19 Lipca) i panami są całego nadbrzeża, ponieważ Jenerał Paez swoim postępem oderznął Hiszpańskiego Jenerała Morillo od Nowey Grenady.

Doniesienia z Teneryffy twierdzą, iż na wysłaney z Kadyxu d. 17 Lipca pod Jenerałem Cagigal eskadrze przeciw południowey Ameryce, wybuchnęła żołta gorączka, i wiele zabiera ludzi.

Okręt Horoet odpłynął d. 24 Sierpnia z Nowegoiorku do Kadyxu z listami do sprawuiącego w Hiszpanii Ziednoczonych Stanów interessa, P. Forsegth, i ma go ztamtąd zabrać. —— Rząd Ziednoczonych Stanów nakazał podwoić liczbę robotników około budowania woiennych okrętów.

Z Drezna d. 30 Września.

N. Król udzielił ordery ruciane korony Arcy-Xiążętom Jchmość Austryiackim Janowi i Rudolfowi, Kardynałowi Arcybiskupowi Olomonieckiemu.

DODATEK DO N^ro 83. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 17 PAZDZIERNIKA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Wiednia d. 7 Października.

Nayiaśnieyszy Dwór nasz powrocił dnia wczorayszego z przedsięwziętey podroży do Schlosshof w pożądanym zdrowiu do stolicy tuteyszey,

J. Cesarzewicowska Mość Arcy-Xże Józef Palatyn Węgierski, przybyłtu wczoray z małżonką swoią i dziećmi Arcy-Xciem Stefanem i Arcy-Xiężniczką Herminą, i wysiadł do zamku Cesarskiego.

W dniu wysokich Imienin Nayiaśnieyszego Cesarza Jmć naszego d. 4 b. m. w głownym kościele na Leopoldstacie S. Leopolda obchodzone było uroczystem nabożeństwem otworzenie pierwszego Austryiackiego towarzystwa oszczędniczey kassy. JO. Xże Arcybiskup Wiedeński i JW. Prezes tuteyszego gubernium, Baron Reichmann na Hochkirchen, powiększyli obecnością swoią uczucia wdzięczności, które licznie zebrany lud z powodu założenia tak użytecznego ustanowienia ożywiały. W czasie Mszy S. Pleban tego kościoła, X. Jan Weber, ieden z pierwszych założycieli tego towarzystwa, na którego posiedzenia ofiarował nawet bezpłatnie część Plebańskiego gmachu, miał stosowne do wysokiego tego celu kazanie. Po ukończonem nabożeństwie JO. Pasterz i JW. Prezes odwiedzili mieysce posiedzeń towarzystwa, i przy błogosławieństwie JO. Pasterza i zapewnieniu pomocy i opieki przez JW. Prezesa, została kassa otworzona. Tak zaś wiele znoszono w tym dniu składek, iż towarzystwo nie było wstanie wszystkich w tym dniu odebrać i musiało nazaiutrz odłożyć.

Założone tu przed kilku miesiącami handlowe towarzystwo chcąc uczcić wysokie Imieniny Nayiaśnieyszego Monarchy swoiego, otworzyło w wigilią nowy swóy gmach na posiedzenia, mianowawszy pierwey wielu wysokich urzędników stanu, uczonych i artystów honorowemi członkami, i tym dla bywania na iego posiedzeniach bilety rozesławszy. Obiad na 150 osob zakończył tę uroczystość, podczas którego spełniano zdrowia Nayiaśnieyszych Cesarza, Cesarzowey i Rodziny Cesarskiey, poczem ieden z przybranych za członki wysokich urzędników wniosł zdrowie pomyślności towarzy-

stwa.

J. Cesarzewicowska Mość Arcy-Xiężna Karolina, Małżonka J. Królewicowskiey Mci Xcia Fryderyka Augusta Saskiego, w podróży swey do Saxonii przybyła d. 3 b m w pożądanem zdrowiu do Pragi i wysiadła do pałacu Cesarskiego. Po południu obeyrzała osobliwości tego miasta, a nazaiutrz rano udała się w dalszą drogę do Teplitz.

Z Bruxelli d. 29 Września.

Królowa powróciła z swey podróży do Niemiec d. 26 z Xiężniczką Maryianą i swoim orszakiem do pałacu Laeken.

D. 4 Października uda się Król na wielkie obroty woyska pod Mastrychtem, które do 8 trwać ma.

Król ograniczył wyrokiem swoim z d. 15 Września używanie języka Francuzkiego w południowych prowincyiach (Belgii) i zalecił zaprowadzenie narodowego (Hollenderskiego.)

Z Dortrecht odpływaią w tych dniach wychodnie Szwaycarscy do Brazylii. Na okręt Urania wsiadło ich 460, na Dafne 240, na Katarzynnę 360, i t. d.

Z Sztuttgardu d. 26 Września

Wczoray nastąpiło w Ludwigsburgu, dokąd Król ziechał, uroczyste oddanie i wymienienie podpisaney przez Króla i Stany konstytucyi. Deputacyia od zgromadzenia Stanów oddała siedzącemu na tronie Monarsze podpisany przez Stany exemplarz, a Król oddał iey podpisany przez siebie. Z obu stron miane były mowy. Król dziękował Stanom w imieniu oyczyzny za przyłożenie się do nadania kraiowi konstytucyi i ogłosił ich posiedzenia za ukończone, zapewniaiąc, iż w krótce zwoła prawodawcze zgromadzenie. Stany dziękowały Królowi za nadanie kraiowi konstytucyi przy okrzykach: Niech żyie Król Wilhelm! Deputacyia Stanów wezwaną potem została do stołu Królewskiego.

Obywatele Sztuttgardu złożyli dziś Królowi podziękowanie za ukończenie konstytucyi. Potem oglądał Król konno okolice Sztuttgardu, Ludwigsburga i Esslingi, i wszędzie tak od ludu iak i woyska radosnemi okrzykami był witany.

Od Brzegów Menu d. 2 Października.

Zydzi Frankforscy prosili Elektora Hessen-Kaselskiego o pozwolenie osiądzenia w Hanau; lecz wyznaczono im nowo utwor one miasto Bockenheim.

Do Manheimu przyiechali dway bezpośredni kommissarze P. Köninritz i Emminghaus z Weimaru; z niemi przybył Student Asmis z Meklenburga, a za niemi na słowo honoru Doktor Folenius. Między Asmis Foleniusem i Sandem nastąpić ma zeznanie w oczy, poczem los ostatniego roztrzygniony zostanie. Sand wyszedł niemal zupełnie z niebezpieczeństwa, i ma bydź z Manheimu gdzie indziey przewieziony.

Jedno z pism publicznych z naszych okolic donosi między innemi o następuiących płodach przemysłu, które w pewnem wielkim mieście na widok publiczny wystawione zostały: Sympatyczna farba drukarska, która po roku znika. Dogodna do drukowania konstytucyy, odezw,

wezwań do woyny oswobodzenia, i t. d. Akustyczny apparat za pomocą którego słyszeć można co w każdym mowią domu, którego wynalazcą iest P. Monchard w Lyonie. Apparat kieszunkowy dla przyiaciół samoboystwa, zawieraiący narzędzia na wszelki gatunek śmierci, iako to: nóż do poderznięcia gardła, pistolety do zastrzelenia się; przemakaiące pisma do utopienia się; protokół dla umrzenia z nudoty; mianowanie na poselstwo, dla umrzenia na dyplomatyczną niestrawność; puszka pełna prawd, którą otworzywszy, wpada się w niełaskę i umiera z zgryzoty; Francuzka ustawa względem wolności druku, pociągaiąca za sobą śmierć z zasdrości. Proszek dla głów niespokornych, dla zrobienia ich mędrszemi. Wzór powozu zwolna iadącego, urządzony do rozwożenia instrukcyy. —— Machina elektryczna dla ochotnych landwerów; zrobiona z papieru i raz tylko do użycia, i t. d.

W Xięgarni Beckera w Gota wyszło pismo: "Zkąd pochodzi się teraz w Niemczech partyia, i iak ią mimowolnie utworzyć można? przez Ludwika Wieland."

Gazeta Baireutska zawiera następuiący wyimek z pisma tamteyszego Radcy leśnego Schöpfel: „O ważnym wpływie równych dni i nocy na przyszły stan powietrza." —— Od 1 do 12 Października rozmaite, iednak więcey ieszcze ciepłe, niżeli zimne powietrze. Od 13 do 30 Października powiększey części suche z przeplataniem pięknych dni iesiennych. Od 1 do 19 Listopada więcey suche, niżeli wilgotne, czasami zimne i wietrzne. W przeciągu tego czasu może nawet śnieg upadnie. Od 20 Listopada do 4 Grudnia powiększey części suche i zimne. Od 5 do 22 Grudnia toż samo, i zimno się zwiększa. Od 23 do 28 Grudnia zawsze ieszcze suche i zimne. Między 29 Grudnia i 4 Stycznia 1820 nastąpi cokolwiek łagodnieysze powietrze, ale zawsze suche. Od 15 do 27 Stycznia pomięszane, czasami ostre i wietrzne. Od 28 Stycznia do 7 Lutego więcey suche niżeli wilgotne i zimne. Od 8 do 20 Lutego toż samo, i zdarzać się będą piękne dni wiosienne. Od 21 Lutego do 2 Marca powiększey części suche i łagodne. Od 3 do 13 Marca znowu suche, czasami mgliste i wietrzne.

Podług pism publicznych, w wielu Niemieckich kraiach ma bydź na wzór Austryi zabronione noszenie staro-niemieckich sukien.

Podług doniesień z Londynu, pod d. 28 Września w Wolwich zabrać miano z kupieckich na woienne okręty wiele maytków i w Londynie toż samo ma nastąpić.

DONIESIENIA

Po wezwaniu Wierzycieli, upadłego handlu, pod firmą Franciszek Laśkiewicz w dniu 18tym Lutego r. b. trzykroć uczynionem; a na mocy zapadłego Wyroku Trybunału I. Instancyi, w dniu czwartym m. z. tyleż razy powtórzonem obwieszczeniu, w którem dla niestawaiących, Artykuł 77my Kodexu handlowego Xięgi III prawo swe rozciągnął, ninieyszem zwołuiemy; iednych, którym pretensye przyięte zostały,

drugich zaś tylko zastrzeżenie sobie czyniących: a mianowicie, Wydział Dochodów Publicznych W. M. Krakowa, Franciszkę Malczewską, Tekię z Millewskich Laśkiewiczową, Jana Bochenka, F. J. Kirchmayer i Syna, Franciszka Hahna, Alexandra Donne, Antoniego Paczewskiego, Starozakonnych Johnas Goldwerth i komp; Samuel Schiie, Herschel Binnenfeld z Krakowa, Józefa Hrab. Niemojewskiego z Olesna, Fryderykę Müller z Strzałkowa, Jana Koehlera, J. G. Schleukera z Warszawy, A. L. Muhl i komp: z Gdańska, Schüttig i komp: z Görlitz, J. F. Schindler i komp: z Zerbst, Józefa Ritter, Alojzego Paungartner, A. L. Elkan z Wiednia, Xawerego Soldini z Werony, C. C. Lachmann z Greiffenberg, F. W. Tuscany z Pragi, H. C. Platzmann i Synów, F. A. Mainoni de Peter, Thieriot Bassenge, Gähring i Gehold z Lipska, Bogumiła Mahr z Preszowa, Generała Hr. Morand, Ludwika d'Eichthal z Paryża, i Braci Selbstherr z Wrocławia, by w celu połączenia się, i obrania Syndyków ostatecznych w dniu 26tym m. i r. b. o godzinie 4tey po południu w domu Władz Sądowych, przed kommissarzem do tey upadłości delegowanym, osobiście lub przez swych Pełnomocników stawili się. Tam delegowany Sędzia po rozpoznaniu Pełnomocnictw, od Wierzycieli swoim Mandantom nadanych, Protokół sporządzi, a temczasowi Syndycy relacyą zdawać będą. W skutek zaś Artykułu 80 Kodexu handlowego Xięgi III, na tymże samym terminie, dłużnik upadłey firmy stawić się ma.

W Krakowie dnia 10 Października 1819.

Maciey Stammer
Wincenty Kirchmayer Syndycy.

W Kazimierzu przy Krakowie w domu pod L. 119 dnia 21 Paźdz, b. r. o godzinie 10 ranney, zaś w domu pod L. 85 dnia 2 b. m. i r. oraz god. teyże w sklepach sprzedane zostaną suknie Męzkie serduty, fraki, płaszcze, spodnie, kamizelki, futra i inne przez Licytacyą więcey dającemu za zapłatę. Chęć kupna maiących na oznaczone mieysce i czas zaprasza. —— W Krakowie d. 13 Października 1819 r.

Skorczyński, Kom. Sąd.

Bractwo Miłosierdzia niniejszym Obwieszczeniem uwiadomia Powszechność, że czyniąc zadosyć Ustawom i wszelkim Ordynacyom ściągaiącym się do porządku w przedaży Fantów in Monte pietatis zastawionych, a w czasie w tychże Ustawach i Ordynacyach wyznaczonym nie wykupionych, postanowiło tego rodzaiu Fanty podać na Publiczną Licytacyą, postarawszy się wprzódy, aby każdy wszczególności Fant przez Osoby przysięgłe otaxowany był, a takowa taxa z podpisem taxuiącego w Xięgę na to przygotowaną wpisana została, która to Licytacya w Domu Miłosierdzia w Sali do Schadzek Brackich przeznaczoney odbywać się będzie Dnia 8 Miesiąca Listopada Roku 1819 o godzinie 9tey rano do pierwszey. Fanty maiące bydź licytowane znaydują się takowe: srebro, złoto, kleynoty, suknie różne, bielizna materye sztukami i t. d.

Ostrzegaią się właściciele wymienionych Fantów 1mo Że ktoby sobie nie życzył, aby iego Fant na licytacyi przedany był, wolne mu go będzie wykupić, a to przez ten cały przeciąg czasu, który się od daty obwieszczenia teraźnieyszego, aż do dnia licytacyi wyznacza. 2do Że to wszystko co Licytacya nad Kwotę daną ex Monte Pio wyżey podniesie, wrócone właścicielom zostanie. Działo się w Domu Brackim na zwyczayney Schadzce dnia 1go Października 1819.

Piekarski S. B. i B. P.